

53.

Anca Simion

Muzica

de la informativ la aplicativ

Colectia Paedagogia

**presa
universitară
clujeană**

ANCA SIMION

•

MUZICA

DE LA INFORMATIV LA APLICATIV

ANCA SIMION

MUZICA

DE LA INFORMATIV LA APLICATIV

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2022

Colecția *Paedagogia* este coordonată de Mușata Bocoș.

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Ion Albulescu

Prof. univ. dr. habil. Cristian Stan

ISBN 978-606-37-1011-7

© 2022 Autoarea volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autoarei, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Tehnoredactare și copertă: Anca Simion

Ilustrații: Salome Peter

Universitatea Babeș-Bolyai

Presa Universitară Clujeană

Director: Codruța Săcelean

Str. Hasdeu nr. 51

400371 Cluj-Napoca, România

Tel./fax: (+40)-264-597.401

E-mail: editura@ubbcluj.ro

<http://www.editura.ubbcluj.ro/>

CUVÂNTUL AUTOAREI

Plecând de la genurile muzicale preferate pentru a asculta în mod conștient muzică, de cele mai multe ori nu ținem cont de pașii necesari pentru decodarea limbajului muzical. Ai vrea să te bucuri să asculți și alte genuri de muzică, neînțelese de tine precum muzică clasică, jazz, folk, operă? Folosind mijloacele și procedeele utilizate în descifrarea limbajului literar și emoțional, le putem adapta la limbajul muzical încercând să înțelegem cu ajutorul creativității imaginile muzicale (referire la spectacole, lucrări muzicale lungi). Posibilitatea să nu reușim să descoperim secretele acestui limbaj este firească, dar cu perseverență și îndrumare oricine poate înțelege orice fel de muzică și în consecință, alege în mod conștient genul de muzică preferat sau genul de muzică care ne poate ajuta în diferite situații de învățare sau cotidiene (momente de melancolie, relaxare, bucurie, concentrare, convalescență).

Pledoaria pentru muzică o realizez în contextul societății contemporane, părinții/profesorii fiind grăbiți uită de lucrurile bazale și importante ce conturează viitorii membrii a societății. Audiția muzicală este un mijloc de dezvoltare a capacității de a primi și înțelege orice gen de muzică. Potrivit diverselor studii de specialitate, audiția muzicală este un adjuvant în dezvoltarea cognitivă și creativă, social-emoțională și chiar îmbunătățirea sănătății (medicină – muzicoterapie). Profesorii sunt cei care facilitează ascultarea de muzică într-un cadru controlat la școală. Ascultarea poate fi pasivă – atunci când nu necesită explicații academice, sau este activă - este o activitate intelectuală, elevii fiind în măsură să problematizeze muzica, care are un limbaj specific. În cele mai multe cazuri, ascultarea muzicii este confundată cu recunoașterea sunetelor din natură (este important!) sau cu ascultarea de melodii (muzică cu versuri). Valorile instructiv-educative ale audiției muzicale sunt la fel de importante ca și valența activității de cântare (vocale-melodii). Auditia muzicala este accesibila tuturor, necesita atenție din partea cadrului didactic în alegerea repertoriului ce urmează a fi audiat. Etapele unei lecții de audiție muzicală fiind aceleași cu etapele unei lecții obișnuite.

PREFAȚĂ

Știința explică lucrurile, dar muzica arată lucrurile (copilului) dintr-o altă perspectivă, neexplicându-i, ci sub forma unui peisaj ce este contemplat de către cel ce urmează să fie educat. Acest peisaj este înțeles fără ajutorul explicațiilor. Putem zice că semnificația intrinsecă a muzicii nu are nevoie de o doctrină pentru a putea fi percepută, ea este descoperită (de către copii) datorită (echilibrului său sonor) sonorității și structurilor armonice echilibrate. De aceea compozițiile ce aparțin muzicii clasice sunt agreate de educație și psihologie în dezvoltarea lor în raport cu societatea actuală. Educația muzicală nu abandonează regulile (impuse) ale științelor educației, ci din contră le valorizează prin introducerea acestora în viața copiilor într-un fel subtil și prin intermediul frumosului încă de la vârste mici. Copiii pot descoperi tainele învățării prin intermediul unui partener activ în procesul educației muzicale. Care este adevăratul sens al muzicii în contextul dezvoltării unui individ? Educația. Acesta este în contact inițial cu sunetele, deci cu muzica, apoi prin intermediul educației muzicale este introdusă în lumea sau universul școlar.

Educația muzicală nu și-a epuizat exprimarea verbală în ceea ce privește importanța sa în formare pe toată durata vieții a individului, cât și în crearea și trasarea parcursului educațional al unui individ. Educația nu este o formă conceptuală a educației. Prin intermediul educației muzicale se realizează conexiunile dintre frumosul muzicii și sacrul educației, în așa fel încât această educație nu este privită de către educați ca fiind rigidă sau dezagreabilă. Tradiționaliștii pot privi performanțele educației muzicale în contextul dezvoltării copilului de la distanță fără a reuși să observe valențele acesteia în educarea copiilor. Relațiile ce pot fi descoperite de adepții tradiționaliști ai educației nu sunt mărețe (deocamdată) dar sunt originale și oferă echilibru. Putem considera astfel: educația – realul și muzica – idealul. Realul și idealul pot coexista armonios obținând rezultate frumoase. Muzica este primul intermediar al introducerii științei în viața copiilor.

CUPRINS

CAPITOLUL I MUZICA ÎN VIAȚA COPILULUI	11
I.1. MUZICA ÎN DEZVOLTAREA COGNITIVĂ ȘI SOCIO-EMOȚIONALĂ A COPILULUI	11
I.2. DIN TAINELE MUZICII PE SCURT	16
CAPITOLUL II CONEXIUNI ALE MUZICII ÎN LUMEA OAMENILOR ..	21
II.1. PUNȚILE MUZICO-LINGVISTICE	21
II.2. MATEMATICA ȘI ROLUL EI ÎN MUZICĂ	23
II.3. MUZICA ÎN ȘTIINȚELE EXACTE	25
II.4. EMOȚII ALĂTURI DE MUZICĂ.....	26
CAPITOLUL III ACTIVITĂȚI PRACTICE MUZICALE.....	29
III.1. PREZENTARE APLICAȚII.....	29
III.2. APLICAȚII	31
Ce calități definește un bun ascultător?	31
Tempoul unui piese și metronomul	33
Piesa preferată	35
Jurnalul de muzică și la ce ne ajută.....	37
Cum să creezi o piesă muzicală	41
Buna practică a transcrierii cu ajutorul notelor muzicale.....	47
Ce reprezintă o orchestră?	48
Cum ne înconjoară sunetele mereu și la orice pas?.....	53
Fiți curioși!	55
Cine compune muzica? Compozitorul	57
Incursiune în genurile muzicale.....	59
La ce folosesc notele muzicale?	61
Ce face un muzicolog și de ce?.....	66
Ai nevoie de o listă de audiție muzicală pentru orice ocazie!...	68
BIBLIOGRAFIE	71

CAPITOLUL III

ACTIVITĂȚI PRACTICE MUZICALE

III.1. PREZENTARE APLICAȚII

Predarea muzicii în școala primară necesită facilitarea copiilor să interpreteze, să asculte, să revizuiască și să evalueze muzica într-o serie de perioade istorice, genuri muzicale, stiluri și tradiții, inclusiv lucrările marilor compozitori și muzicieni. Muzica este importantă la clasă pentru că oferă elevilor ceva pentru care să lupte și să continue să se dezvolte. De asemenea, le oferă experiența de a-i învăța pe alții, de exemplu atunci când își discută abilitățile cu părinții sau le arată colegilor cum să citească muzică sau să cânte la instrumentul lor. Educația muzicală sporește și stimulează performanța academică, logica și coordonarea. Totodată există provocări pentru cadrele didactice când vine vorba de ora de muzică. Provocările identificate includ lipsa de experiență muzicală; prioritatea redusă acordată muzicii în școli; lipsa resurselor, a timpului de predare a muzicii, a cunoștințelor materiei și a timpului adecvat de pregătire.

Regăsim câteva strategii care pot să ajute cadrul didactic în orele de la clasă:

- *Folosirea improvizației*

Cadrul didactic poate utiliza instrumente realizate împreună cu elevii la clasă pentru a crea muzică ad-hoc având la bază noțiunile învățate anterior. Elevii sunt încurajați să se exprime muzical în cadrul orelor de muzică.

- *Identificarea genurilor muzicale preferate de elevi*

Aflați ce ascultă elevii dvs. și creați lecții în jurul muzicii acelea. Nu anulați un gen precum Rap sau dubstep dacă peste jumătate din elevii din clasă sunt fani.

- *Îmbrățișarea intereselor individuale*

Predarea de abilități sau conceptele fundamentale într-un mod care să le permită elevilor să folosească genurile lor individuale de muzică preferate ca subiect de studiu.

- Încorporea tehnologiei

Găsiți modalități de a utiliza tehnologia în mod interactiv pentru a preda concepte mai puțin captivante.

Aplicațiile practice prezentate în secțiunea următoare prezintă câteva caracteristici care să ajute cadrul didactic în realizarea unui portofoliu pentru orele de educație muzicală de la ciclul primar și gimnazial util atât pentru activitatea de la clasă, cât și pentru evaluarea muncii elevului:

- caracterul cel puțin interdisciplinar al fișelor – acestea au îmbinate discipline conexe pentru facilitarea înțelegerii materialului studiat,
- fișele prezintă în partea de sus o secțiune autentică ce îi provoacă pe elevi la exerciții de conștientizare a sinelui prin indicarea emoțiilor simțite în ziua respectivă. Aceasta secțiune oferă/ prezintă în timp real cadrelor didactice starea elevilor (figura 3).

PRENUME:	DATA:
CUM MĂ SIMT AZI? ☐ ☐ ☐	VREMEA: ☐ ☐ ☐ ☐

Figura 3. Secțiune introductivă prezentă pe fișele de lucru

- se indică clasa, nivelul de dificultate și descrierea fișei propuse cu explicații referitoare la realizarea fișei de lucru (figura 4).

Titlu activitate:	„Portativul și notele muzicale”
Clasa:	4 - 6
Nivel:	mediu
Descriere:	Se va discuta pe baza fișei oferite ca și suport. Pe baza fișei elevii vor exersa scrierea celor 8 note muzicale.

Figura 4. Descrierea fișei de lucru

- regăsim descrieri referitoare la unele elemente precizate în fișa respectivă care vor ajuta cadrul didactic la introducerea în tema respectivă. Aceste informații pot constitui tematica proiectului de lecție.

III.2. APLICAȚII

Ce calitate definește un bun ascultător?

Un bun ascultător acordă cu adevărat atenția deplină și neîmpărțită asupra piesei pe care o ascultă. Este mereu prezent în moment și nu este distras de altceva sau altcineva. Interesul este un alt element esențial al ascultării. Într-o sesiune de ascultare a muzicii tu vei deveni detectivul. Vei aduna informații și vei fi dornic să afli mai multe despre ceea ce transmite piesa muzicală și descifrarea mesajului muzical. Indiferent cât de multe știi deja, vor exista întotdeauna mai multe de descoperit.

7 moduri de a vă îmbunătăți experiența de ascultare a muzicii:

1. *Ascultă de mai multe ori piesa muzicală aleasă.*
2. *Ascultă cât mai multe tipuri de muzică diferite.*
3. *Învață un instrument, poți începe chiar cu instrumente mai accesibile precum xilofonul, tobe, ukulele, harmonica (muzicuța), fluiere.*
4. *Ascultă fiecare piesă individual și încearcă să distingi diferitele instrumente folosite.*
5. *Alegeți o experiență, nu o melodie.*
6. *Încearcă meditația și conectarea cu sinele.*
7. *Înțelegerea versurilor te poate ajuta să înțelegi ce a vrut autorul să transmită.*

Titlu activitate: „Calitățile unui bun ascultător”

Clasa: 2 - 6

Nivel: Ușor

Descriere: Elevii vor scrie informații pentru fiecare dintre cele 4 secțiuni. Prin intermediul acestei fișe își vor seta obiective pe termen scurt relativ la ascultarea unei piese muzicale.

PRENUME:

DATA:

CUM MĂ SIMT AZI?

VREMEA:

Calitățile unui bun ascultător

Tu ai...

Tu vei
asculta...

Tu vei afla

Tu vei face

Tempoul unui piese și metronomul

Metronomul este un instrument muzical care îi ajută pe muzicieni să păstreze timpul prin producerea de sunete ritmice simple, stabile, în funcție de o setare de tempo. Această invenție foarte importantă supraviețuiește multor secole și, chiar și acum, mulți continuă să o folosească. În 1814, inventatorul german Dietrich Nikolaus Winkel a dezvoltat un „cronometru muzical” capabil să țină timpul rapid și lent, dar nu a reușit să patenteze dispozitivul său. În 1816, Johann Nepomuk Maelzel – a patentat și a stabilit un nume a ceea ce el a numit „Metronomul lui Maelzel”. Metronomul era găzduit într-o piramidă de lemn și putea fi ajustat prin mișcarea unui mic marker din oțel fixat pe pendul în sus și în jos. Există mai multe categorii de tempo muzical, iar acestea se pot observa notate pe partiturile de muzică simfonică sau în cărțile de specialitate:

Sursă: iStock/Stefan Rotter

Larghissimo – extrem de rar (<20 bpm)

Grave – rar, solemn (20-40 bpm)

Lento – rar, lent (40-60 bpm)

Largo – rar, general, larg (40-60 bpm)

Larghetto – rar, destul de larg (60-66 bpm)

Adagio – rar și ușor (66-76 bpm)

Adagietto – destul de rar (70-80 bpm)

Andante moderato – puțin mai rar decât Andante (70-80 bpm)

Andante – la pas, rar (76-108 bpm)

Andantino – puțin mai repede decât Andante (80-108 bpm)

Moderato – moderat (101-110 bpm)

Allegretto – regejor (dar mai încet decât allegro) (102-110 bpm)

Allegro moderato – repede și moderat (116-120 bpm)

Allegro – repede (120-156 bpm)

Vivace – iute, vioi, plin de viață (156-176 bpm)

Vivacissimo – foarte repede și vioi (172-176 bpm)

Allegissimo – foarte repede (172-176 bpm)

Presto – foarte repede (168-200 bpm)

Prestissimo – extrem de repede (> 200 bpm)

Titlu activitate: „Ascult!”

Clasa: 2 - 6

Nivel: Ușor

Descriere: Elevii vor asculta o piesă muzicală desemnată sau aleasă de ei. Apoi pe rând vor completa informațiile aflate în urma ascultării piesei. Prin intermediul acestei fișe vor afla detalii referitoare la piesa ascultată cu atenție și vor face descoperiri pe care nu le știau până atunci. Elevii mai mici pot alege să deseneze ceea ce identifică ca și instrumente.

PRENUME: _____ DATA: _____

CUM MĂ SIMT AZI? ☹️ 😐 😊 ☺️

ȚREMEA: ☀️ ☁️ ☔️ ❄️

Ascult!

Tempo-ul piesei

Instrumentele folosite

Felul în care mă face să mă simt

The worksheet is titled 'Ascult!' (Listen!). It has a header with fields for 'PRENUME:' (First Name) and 'DATA:' (Date). Below this are two rows of icons for selection: 'CUM MĂ SIMT AZI?' (How I feel today) with four face icons (sad, neutral, happy, very happy) and 'ȚREMEA:' (Weather) with four weather icons (sun, cloud, rain, snow). The main body of the worksheet is divided into three sections, each with a drawing area and a label: 1. 'Tempo-ul piesei' (The tempo of the piece) with a drawing area and a label. 2. 'Instrumentele folosite' (Instruments used) with a drawing area and a label. 3. 'Felul în care mă face să mă simt' (The way it makes me feel) with a drawing area and a label. At the bottom, there is a large rectangular box with horizontal lines for writing.

Piesa preferată

Gândește-te la melodia ta preferată. Ce-ți place? Te face să dansezi? Îți îmbunătățește starea de spirit? Ar putea exprima o idee pe care nu o poți exprima. Indiferent de motiv, reacția ta la acea melodie este să dai volumul „tare” și să asculți. Ai împărtășit vreodată cântecul tău preferat unui prieten sau unui membru al familiei? Au ascultat-o și au avut aceeași reacție? Probabil că da sau poate că piesa nu i-a afectat în același mod. De fapt, s-ar putea să descoperi că gustul tău muzical este destul de diferit de cel al altor persoane. Preferințele dvs. muzicale sunt influențate de mai mulți factori. Unul dintre factori este chiar vârstă, iar gusturile muzicale se vor schimba de-a lungul anilor. Oamenii și locurile unde crești pot avea un efect asupra pieselor preferate. Chiar și starea noastră de spirit din acel moment influențează ce melodie alegem să ascultăm.

Piese preferate pot fi clasificate după genul lor, după anul în care acestea au fost scrise/cântate, după atmosfera pe care o emană sau după sentimentele pe care le evocă în fiecare dintre noi.

Titlu activitate: „Ascult piesa mea preferată!”

Clasa: 2 - 6

Nivel: mediu

Descriere: Elevii vor asculta piesa muzicală preferată. Piesa poate să fie una de care își aduc aminte sau o piesă pe care o ascultă mai des în prezent. Prin intermediul acestei fișe vor afla mai multe detalii referitoare la piesa preferată. Elevii mai mici pot alege să deseneze emoția resimțită. Activitatea poate să fie repetată cu mai multe piese muzicale într-o singură sesiune.

PRENUME:

DATA:

CUM MĂ SIMT AZI?

UREMEA:

Ascult piesa mea preferată!

Numele piesei: _____

Compozitor: _____

Date interesante despre piesă:

Lucruri de care îmi amintește

Emoția resimțită

Jurnalul de muzică și la ce ne ajută

Pentru un muzician un jurnal muzical este o înregistrare scrisă zilnică (sau aproape zilnică) a practicii și a performanței sale. Așa cum căpitanul unui vapor ține notițe despre vremea și evenimentele zilei, un jurnal muzical îi permite muzicianului să-și urmărească progresul pe care l-a realizat cu instrumentul său. Un jurnal este ținut de obicei zilnic. Pentru a progresa rapid, majoritatea muzicienilor respectă un program zilnic. Repetiția și frecvența practicii zilnice sunt necesare pentru a dezvolta abilitățile unui muzician.

Pornind de la această practică poți și tu să ții un jurnal muzical chiar dacă nu cânti la un instrument. Jurnalul tău poate să cuprindă (dar nu se va limita la) cântece pe care le ascuți zilnic, muzica pe care o ascuți și orice întrebări legate de aceasta, idei de versuri, notițe de la lecțiile de educație muzicală.

Titlu activitate: „Jurnal zilnic de muzică”

Clasa: 2 - 6

Nivel: mediu

Descriere: Elevii vor asculta piese pe care le-au întâlnit pe parcursul săptămânii. Piese muzicale pot să fie atât din repertoriul de la radio, TV cât și piese alese de cadrul didactic, la prima audiție. Prin intermediul acestei fișe vor afla mai multe detalii referitoare la piesa ascultată. Activitatea poate să fie repetată, iar fișele să fie constituite într-un jurnal.

PRENUME:

DATA:

CUM MĂ SIMT AZI? ☺ ☐ ☹ ☐ 😐 ☐

VREMEA: ☀ ☐ ☁ ☐ ☁ ☐ ❄ ☐

Jurnal zilnic de muzică

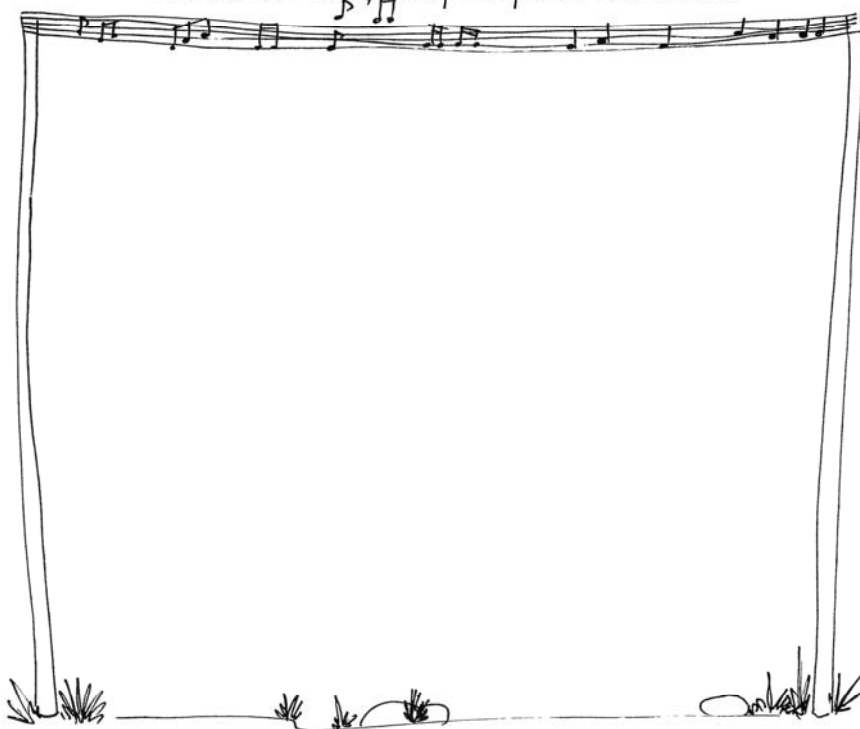
Azi am ascultat:

A fost compusă de:

M-a dus cu gândul la:

Mi-a indus emoții:

Desenează ce îți inspiră piesa ascultată

Titlu activitate: „Muzica si eu”

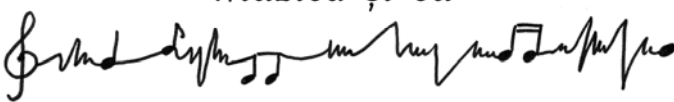
Clasa: 2 - 6

Nivel: usor

Descriere: Prin intermediul acestei fișe vor putea să enumere instrumentul, piesa preferată. Activitatea poate să fie realizată la început și la sfârșit de semestru pentru a face unele comparații referitoare la gusturile elevilor. Se va observa orice modificare realizată de elevi pe parcursul unei perioade.

PRENUME: _____ DATA: _____
CUM MĂ SIMT AZI? ☺ ☹ ☹ ☹ ☹ VREMEA: ☀ ☁ ☁ ☁ ☁

Muzica și eu

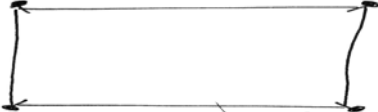

Instrumentul meu preferat

Ce melodie mi-ar plăcea să ascult

Trupa mea preferată

Cântărețul/cântăreața preferată

Ultima piesă muzicală ascultată

Titlu activitate: „Fișă de audiție muzicală”

Clasa: 2 - 6

Nivel: mediu

Descriere: În urma audiției muzicale a unei piese alese de elevi sau cadrul didactic se va completa fișa cu informațiile necesare. Prin intermediul acestei fișe elevii vor putea să scrie detalii referitoare la piesa ascultată, cât și detalii referitoare la instrumentele folosite.

PRENUME:	DATA:
CUM MĂ SIMT AZI? ☺ ☹ ☹ ☹ ☹	VREMEA: ☀ ☁ ☁ ☁ ☁ ☁ ☁ ☁ ☁ ☁

 Fișă de audiție muzicală

Titlul piesei:

Compozitor:

Descriu stilul muzical și emoția transmisă

Ce instrumente au fost folosite pentru interpretarea piesei muzicale?

Desen cu instrumentul care mi-a plăcut cel mai mult

Anca Simion este doctor în științe ale educației și absolventă a Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima”.

În prezent este lector universitar în cadrul Departamentului de Specialitate cu Profil Psihopedagogic al Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima” și colaborator al Facultății de Psihologie și Științe ale Educației, din cadrul Universității Babeș-Bolyai.

„Putem considera: educația – realul și muzica – idealul. Realul și idealul pot coexista armonios ajutând la obținerea de rezultate frumoase. Muzica este primul intermediar al introducerii științei în viața copiilor.”

ISBN: 978-606-37-1011-7